

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

12. 08. 2024. – 16. 08. 2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 19. 08. 2024. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
12. 08. 2024. – 16. 08. 2024.

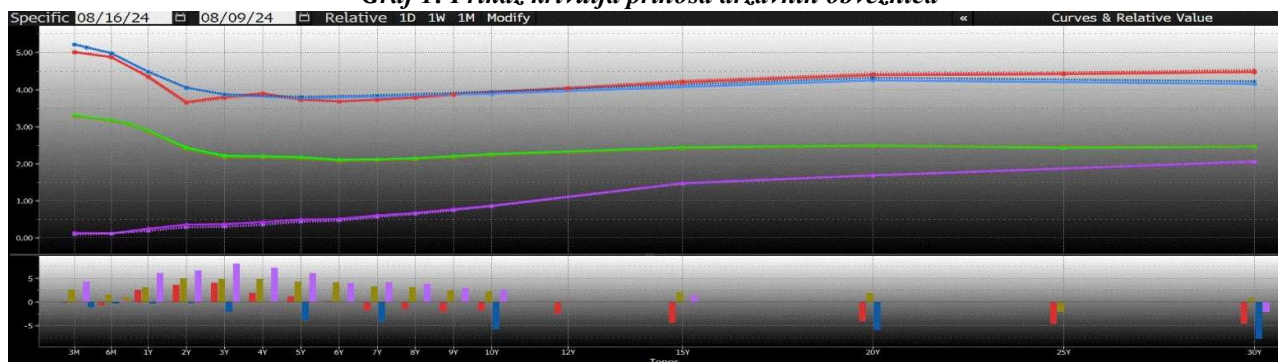
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	9.8.24	16.8.24	9.8.24	16.8.24	9.8.24	16.8.24	9.8.24	16.8.24
2 godine	2,39	2,43	4,05	4,05	3,65	3,68	0,29	0,36
5 godina	2,13	2,17	3,80	3,76	3,73	3,74	0,44	0,50
10 godina	2,23	2,25	3,94	3,88	3,95	3,93	0,85	0,88

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	9.8.24	16.8.24
3 mjeseca	3,286	3,340
6 mjeseci	3,154	3,169
1 godina	2,877	2,906

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 16. 08. 2024. godine (pune linije) i 09. 08. 2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su prošlog tjedna zabilježili rast. Najveći utjecaj na financijska tržišta eurozone imali su ekonomski podaci objavljeni za tržište SAD, dok za tržište eurozone nije bilo objavljenih značajnijih vijesti. Najveće promjene prinosa zabilježene su u četvrtak, kada su objavljeni pozitivni podaci za SAD, uključujući i podatke o promjeni broja nezaposlenih, što je ukazalo na i dalje otpornu ekonomiju ove zemlje. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 2 i 5 baznih bodova, prinosi francuskih obveznica između 1 i 3 bazna boda, a prinosi italijanskih obveznica između 1 i 5 baznih bodova. Prema posljednjem istraživanju Bloomberga očekuje se da će ECB smanjivati referentnu kamatnu stopu na depozite banaka (Deposit Facility) jednom tromjesečno, sve dok do prosinca 2025. godine ne dostigne razinu od 2,25%. Ranije prognoze su ukazivale na to da bi ova kamatna stopa navedenu razinu trebala dostići u II. tromjesečju 2026. godine, ali su pogoršani ekonomski izgledi utjecali na očekivanja bržeg smanjenja kamatnih stopa. Ekonomisti percipiraju da se Njemačka suočava sa skoro nikakvim rastom ekonomije u ovoj godini, nakon što je u II. tromjesečju neočekivano zabilježena kontrakcija.

U prošlom tjednu objavljen je podatak o priličnom padu ZEW indeksa, koji mjeri očekivano povjerenje investitora u Njemačkoj, na najnižu razinu od početka godine. Predsjednik ZEW instituta Wambach je izjavio da dolazi do kraha ekonomskih izgleda Njemačke i da je moguće da su ekonomska očekivanja još uvijek pogođena visokom neizvjesnošću, koja je vođena dvojbom monetarnom politikom, razočaravajućim podacima za ekonomiju SAD i rastućom zabrinutosti oko eskalacije konflikta na Bliskom istoku.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

ECB je upozorila na široko rasprostranjene probleme u tome kako banke vrednuju kolateral za komercijalne stambene kredite, što bi potencijalno moglo utjecati na podcjenjivanje ranjivosti u slučaju kraha vrijednosti imovine.

Na kraju prošlog tjedna koaliciona Vlada Njemačke je postigla dogovor da smanji proračunski deficit od 17 milijardi EUR na razinu od 12 milijardi EUR, kako bi spasila svoj plan potrošnje za 2025. godinu. Premijer Scholz je izjavio da ova odluka uključuje investiranje u prometnu infrastrukturu sa dodatnim kapitalom i kreditima za njemački autoput, zajedno sa dodatnim općim uštedama.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodno
			stanje	razdoblje
1.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka AVG	34,0	19,2	41,8
2.	BDP – EZ (Q/Q) preliminar. II. tromjesečje	0,3%	0,3%	0,3%
3.	BDP – Nizozemska (Q/Q) preliminar. II. tromjesečje	0,2%	1,0%	-0,3%
4.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G) LIP	-2,9%	-3,9%	-3,3%
5.	Trgovinska bilanca – EZ (u milijardama EUR) LIP	13,5	17,5	12,4
6.	Zaposlenost – EZ (Q/Q) preliminar. II. tromjesečje	-	0,2%	0,3%
7.	Bilanca tekućeg računa – Njemačka (u milijardama EUR) LIP	-	23,2	18,4
8.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR) LIP	-	2.948,5	2.918,2
9.	Stopa inflacije – Francuska (final.) SRP	2,6%	2,7%	2,5%
10.	Stopa inflacije – Španjolska (final.) SRP	2,9%	2,9%	3,6%
11.	Stopa inflacije – Portugal (final.) SRP	2,7%	2,7%	3,1%
12.	Potrošnja stanovništva – Nizozemska (G/G) LIP	-	-0,7%	0,1%
13.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska SRP	3,7%	3,6%	3,6%

SAD

Fokus financijskog tržišta SAD je tijekom proteklog tjedna bio usmjeren na objavu ključnih makroekonomskih podataka, uključujući i stopu inflacije. **Indeks potrošačkih cijena u SAD u srpnju je neočekivano smanjen, dok je očekivano da će ostati nepromijenjen u odnosu na prethodni mjesec.** Pozitivni podaci, uključujući i povećanje maloprodaje i pad zahtjeva za nezaposlene, mogli bi utjecati na obim očekivanog smanjenja kamatnih stopa Fed, sugerirajući da je ekonomija SAD i dalje otporna, a osobna potrošnja snažna. Trgovci svopovima su smanjili oklade na agresivno popuštanje Fed, za manje od 100 baznih bodova za 2024. godinu, te sada iznose 90 baznih bodova.

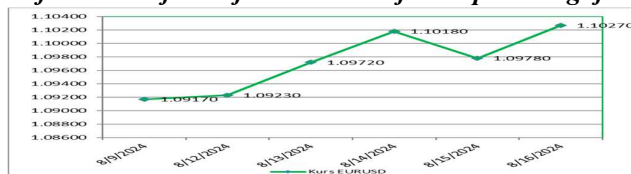
Predsjednik Fed iz St. Louisa Alberto Musalem je sugerirao da se bliži momenat za smanjenje kamatnih stopa, iako su novi podaci pokazali da je maloprodaja u SAD napredovala tijekom prošlog mjeseca, a zahtjevi nezaposlenih za pomoć smanjeni na najnižu razinu od srpnja, dodajući da su rizici od inflacije i snažnog tržišta rada sada "više uravnoteženi". Predsjednik Fed iz Atlante Bostic je izjavio da je "otvoren" za smanjenje kamatnih stopa u rujnu, te da Fed ne može "dopustiti da zakasni" sa ublažavanjem.

Predsjednik Fed iz Čikaga Goolsbee je izjavio da se ekonomija SAD izgleda ne pregrijava, te da bi Fed trebao biti oprezan u vezi sa tim koliko dugo zadržava restriktivnu politiku. Nije otkrio da li će podržati smanjenje kamatnih stopa na predstojećem sastanku Fed, zakazanom za 17. i 18. rujna. Ova izjava je u suglasnosti sa njegovim nedavnim komentarima da bi dužnosnici trebali biti pažljiviji i da više pozornosti usmjere na znakove ekonomskog usporavanja, kao što je povećanje nezaposlenosti. Fed održava referentnu kamatnu stopu između 5,25% i 5,50% od srpnja 2023. godine kako bi se suprotstavio inflaciji. Financijska tržišta u potpunosti očekuju smanjenje kamatnih stopa, a najveća debata se vodi o tomu koliko će to smanjenje biti. Priopćenje predsjednika Fed Powella na godišnjem ekonomskom simpoziju u Kansasu sljedećeg petka će možda osigurati značajan uvid u naredne korake Fed. Ekonomisti investicijskih banaka su smanjili rizik od recesije u SAD na 20% sa 25% uslijed nedavno objavljenih podataka o maloprodaji i zaposlenosti, a ukoliko podaci sa tržišta rada budu zadovoljavajući, taj rizik bi se mogao još smanjiti.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	SRP	2,3%	2,2%	2,7%
2.	Stopa inflacije (G/G)	SRP	3,0%	2,9%	3,0%
3.	Maloprodaja (M/M)	SRP	0,4%	1,0%	-0,2%
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	10. kolovoz	235.000	227.000	234.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	3. kolovoz	1.870.000	1.864.000	1.871.000
6.	Industrijska proizvodnja (M/M)	SRP	-0,3%	-0,6%	0,3%
7.	Iskorištenost kapaciteta	SRP	78,5%	77,8%	78,4%
8.	Indeks započelih kuća (M/M)	SRP	-1,5%	-6,8%	1,1%

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,0917 na razinu od 1,1027.

VELIKA BRITANIJA

GBP je bilježila volatilno kretanje nakon objave ključnih ekonomskih podataka poput BDP-a, stope inflacije, kao i stope nezaposlenosti. Nakon što je neočekivano smanjena stopa nezaposlenosti, moglo bi se dodatno zakomplicirati donošenje odluke BoE da li da nastavi sa smanjenjem kamatnih stopa. **Stopa inflacije u Velikoj Britaniji u srpnju je blago povećana, ispod očekivane razine.** Manji rast inflacije od očekivanja utjecaj je na to da tržišni sudionici sada u potpunosti očekuju još dva smanjenja referentne kamatne stope BoE po 25 baznih bodova u ovoj godini.

Ekonomija Velike Britanije je u II. tromjesečju zabilježila snažan rast, ali je izgubila snažan uzlazni trend u drugoj polovini 2024. godine, ukazujući na to da će BoE vjerojatno nastaviti sa daljnjim smanjenjem kamatnih stopa. Podatci sugeriraju da je ekonomija pokazala solidan učinak u prvoj polovini godine, ali ostaju izazovi poput potrebe za povećanjem prihoda i povjerenja da bi se pretočili u povećanu potrošnju i investiranje. Maloprodaja se oporavila u srpnju, potaknuta popustima tijekom ljeta, kao i Europskim prvenstvom u nogometu 2024. godine, čime se povećala potrošnja u robnim kućama i sportskim radnjama. Ovo sugerira snažniji početak III. tromjesečja i vjerojatno ukazuje na optimizam da je najgore razdoblje visokih troškova života prošlo, sa inflacijom blizu ciljane razine BoE od 2% i tvrtkama koje zapošljavaju na najvišoj razini od studenoga. Uprkos tomu, obim maloprodaje ostaje ispod razine koja je zabilježena prije pandemije Covid-19. BoE sprovodi reviziju primarnih brokerskih praksi zajmodavaca kao dio tekuće procjene njihove izloženosti hedž fondovima i drugim nebankarskim institucijama. Regulatorno tijelo za financijske usluge BoE (Prudential Regulatory Authority) ispituje koliko banke razumiju rizike koje predstavljaju klijenti hedž fondova, zajedno sa njihovim stopama i poslovanjima sa robom. Ovo je uslijedilo nakon prethodnih revizija potaknutih značajnim događajima na tržištu, kao što su kolaps tvrtke Archegos i kriza nikla 2022. godine. BoE je izrazila zabrinutost zbog leveridža u nebankarskom kreditiranju, što bi moglo povećati sistavne rizike.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa nezaposlenosti	LIP	4,5%	4,2%	4,4%
2.	Stopa inflacije (G/G)	SRP	2,3%	2,2%	2,0%
3.	Indeks maloprodajnih cijena	SRP	3,5%	3,6%	2,9%
4.	BDP (G/G) P	II. tromjesečje	0,9%	0,9%	0,3%
5.	Izvoz (Q/Q) P	II. tromjesečje	-1,2%	0,8%	-0,1%
6.	Uvoz (Q/Q) P	II. tromjesečje	1,5%	7,7%	-2,7%
7.	Industrijska proizvodnja (G/G)	LIP	-2,1%	-1,4%	0,4%
8.	Maloprodaja (G/G)	SRP	1,4%	1,4%	-0,3%

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,85552 na razinu od 0,85186. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2761 na razinu od 1,2944.

JAPAN

Nakon što je povećan udio domaćih obveznica u aktivni općeg računa, prema izvješću velikih osiguravajućih tvrtki zaključno sa lipnjem, životni osiguravatelji bi mogli nastaviti povećavati ulaganja u domaće obveznice zbog nestabilnih akcija, snažnijeg JPY i rastućih prinosa na državne obveznice, a sa ciljem ostvarivanja većih prinosa i osiguranja dobitaka na akcijama. Guverner BoJ Ueda bi se trebao 23. kolovoza pojaviti pred Parlamentom kako bi razgovarao o daljnjim koracima monetarne politike, baveći se vjerojatno pitanjima povećanja referentne kamatne stope na sastanku 31. srpnja. Glavna opoziciona stranka je inicirala ovaj potez, kritizirajući BoJ zbog povećanja kamatne stope tijekom prošlog mjeseca, tvrdeći da je to dovelo do skoka JPY i pada na burzama. Ueda je nakon donošenja odluke izjavio da će BoJ nastaviti povećavati referentnu kamatnu stopu ukoliko se njegovi izgledi za cijene i rast ostvare.

Fokus tržišta Japana je u srijedu bio usmjeren na vijest da je premijer Japana Kishida najavio ostavku, nakon što je proveo na funkciji tri godine, koje su obilježili razni politički skandali. Kishida vjeruje da je njegov odlazak u najboljem interesu javnosti, pošto mu je rejting smanjen ispod 20%. Njegov neočekivani odlazak otvara put novom lideru Liberalno-demokratske stranke koja kontrolira oba doma Parlamenta. **Ekonomija Japana se snažno oporavila u II. tromjesečju.** Rast je prvenstveno bio potaknut značajnim povećanjem potrošnje i predstavlja prvo povećanje u posljednjih pet tromjesečja, što podržava argumente za još jedno kratkoročno povećanje kamatnih stopa BoJ.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	SRP	3,1%	3,0%	2,9%
2.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) P	SRP	-	8,4%	9,7%
3.	BDP sveden na godišnju razinu (Q/Q) P	II. tromjesečje	2,3%	3,1%	-2,3%
4.	BDP deflator (G/G) P	II. tromjesečje	2,6%	3,0%	3,4%
5.	Privatna potrošnja (Q/Q) P	II. tromjesečje	0,6%	1,0%	-0,6%
6.	Kapitalna potrošnja (Q/Q) P	II. tromjesečje	0,8%	0,9%	-0,4%
7.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	LIP	-7,3%	-7,9%	1,1%
8.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	LIP	-	-3,1%	4,1%
9.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	LIP	0,3%	-1,3%	0,6%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 160,00 na razinu od 162,80. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 146,61 na razinu od 147,63.

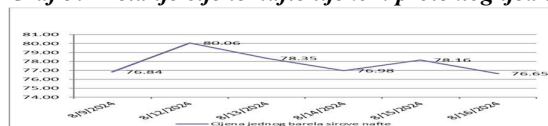
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 76,84 USD (70,39 EUR).

Početkom tjedna zabilježen je oštar dnevni rast cijene nafte od preko 4% pod utjecajem početka oporavka povjerenja investitora u ekonomiju SAD. Zahvaljujući ovom rastu, cijena nafte je uspjela da privremeno probije razinu od preko 80 USD po barelu, usprkos odluci OPEC-a da smanji prognoze globalne potražnje za naftom u ovoj i sljedećoj godini. Za ovu godinu prognoze svjetske potražnje za naftom su smanjene za 135.000 barela dnevno. Iz OPEC-a je priopćeno da bi mogli "pauzirati ili povući" planirano povećanje ponude u ovisnosti o uvjetima na tržištu. Nedavnom rastu cijene nafte doprinijele su i rastuće tenzije na Bliskom istoku. Ipak, tijekom naredna dva dana cijena je zabilježila pad, a nakon objavljenih podataka o padu proizvođačkih i potrošačkih cijena u SAD. S druge strane, cijena je još uvijek bila podržana izvješćem američkog instituta API, koji navodi da je u prvom tjednu kolovoza došlo do velikog smanjenja zaliha ovog energenta, za 5,21 milijun barela. Izvoz nafte iz Rusije pokazuje znakove oporavka, gdje se već drugi tjedan bilježi povećanje četverotjednog prosječnog protoka nafte. Cijena nafte je u četvrtak ponovno korigirana naviše, a pod utjecajem ekonomskih podataka iz SAD koji su ukazali na otpornost ekonomije i ublažili zabrinutost zbog neposredne recesije u najvećoj svjetskoj ekonomiji. Značajniji rast cijene je bio ograničen zabrinutošću zbog sporije globalne potražnje, kao i još uvijek nazočnih geopolitičkih rizika. Nakon kratke korekcije, cijena nafte je na kraju tjedna ponovno smanjena kako su investitori procesirali utjecaj usporenja rasta Kine i mogućih napada Irana i njegovih pomoćnika na Izrael. Iz IEA je priopćeno da će se tržište nafte suočiti sa viškom u sljedećem tromjesečju ukoliko OPEC+ nastavi sa planovima da poveća proizvodnju usprkos slaboj potražnji iz Kine. Objavljeno je i da se tržište za sada bori da održi korak sa ljetnom potrošnjom, što ovo tržište vodi ka deficitu.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 76,65 USD (69,51 EUR). Cijena nafte je smanjena za 0,25% u odnosu na prethodni tjedan.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

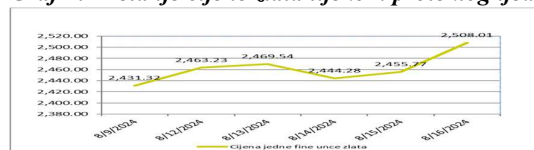

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.431,32 USD (2.227,10 EUR).

S izuzetkom sredine tjedna cijena zlata je svakodnevno bilježila rast, te je u prošlom tjednu zabilježila nove rekordno visoke razine. Na kretanje zlata utjecaj su imali važni ekonomski podatci objavljeni za tržište SAD, koji bi trebali dati jasniju sliku o budućnosti monetarne politike Fed. Već na početku tjedna cijena zlata je povećana na rekordnih 2.463,23 USD, kada je zabilježen pad prinosa američkih državnih obveznica, kao i blaga deprecijacija USD. Najnoviji podatci World Gold Councila (WGC) su pokazali da Narodna banka Kine već treći mjesec nije prijavila kupovine zlata, pa su ukupne zvanične zalihe ovog plemenitog metala ostale nepromijenjene. Iz WGC je priopćeno da bi buduća potražnja veleprodaje mogla biti podržana stabilnošću cijena i sezonskim kupovinama, ali da oživljavanje potražnje za zlatnim nakitom ovisi o povjerenju u ekonomski rast Kine, koji se trenutno nalazi na rekordno niskoj razini. Blagi rast cijene nastavljen je u utorak kada je dostignut novi rekord od skoro 2.470 USD pod utjecajem dodatne deprecijacije USD, a koji je uslijedio nakon objave slabijih od očekivanih podataka indeksa proizvođačkih cijena u SAD. Cijena ovog plemenitog metala je kratko korigirana naniže u srijedu nakon objavljenog podatka o stopi inflacije u SAD i povećanim troškovima stanovanja. Do kraja tjedna cijena zlata je ponovno zabilježila rast i u petak je povećana na novu rekordno visoku razinu. Prema nepotvrđenim izvorima, nekoliko kineskih banaka je zaprimilo nove kvote za uvoz zlata od strane Narodne banke Kine, koje za cilj imaju regulaciju količine ulaska zlata u ovu zemlju, koja je najveći potrošač ovog plemenitog metala. Usprkos rekordnim cijenama, nove kvote sugeriraju da se očekuje oporavak potražnje za zlatom.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.508,01 USD (2.274,43 EUR). Cijena zlata je povećana za 3,15% u odnosu na prethodni tjedan.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.